

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра терапевтичної стоматології

ЩОДЕННИК
виробничої практики
з терапевтичної стоматології

Студента _____
(П. І. Б.)

Одеса
ОНМедУ
2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра терапевтичної стоматології

ЩОДЕННИК
виробничої практики
з терапевтичної стоматології

Студента _____
(П. І. Б.)

Одеса
ОНМедУ
2023

УДК 616.31-08(076)

Укладачі: Василь Скиба, Світлана Дізік, Ольга Аксинорська,
Степан Коваль, Наталія Біла

Рецензенти:

Станіслав Шнайдер, чл.-кор. НАМН України, д. мед. н.,
професор, завідувач кафедри загальної стоматології,

Анатолій Гулюк, д. мед. н., професор,
завідувач кафедри хірургічної стоматології

*Рекомендовано до друку
Центральною координаційно-методичною радою ОНМедУ
Протокол № 3 від 15 лютого 2022 р.*

Щоденник виробничої практики з терапевтичної стоматології / уклад. : В. Скиба, С. Дізік, О. Аксинорська [та ін.]. — Одеса : ОНМедУ, 2023. — 32 с.

Щоденник є звітним документом, який презентує обсяг та якість роботи студента в період проходження навчальної практики з терапевтичної стоматології.

УДК 616.31-08(076)

© Уклад.: В. Скиба, С. Дізік,
О. Аксинорська та ін., 2023

© Одеський національний
медичний університет, 2023

ВСТУП

Виробнича практика з терапевтичної стоматології посідає важливе місце в системі підготовки майбутніх лікарів-стоматологів.

Обов'язки студентів при проходженні виробничої практики з терапевтичної стоматології

Під час проходження навчальної практики студенти зобов'язані:

1. Своєчасно прибути до місця проходження практики.
2. Вивчити та строго дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку установи, на базі якої проводиться практика.
3. Нести відповідальність за доручену роботу та її результати на рівні зі штатними працівниками.
4. Виконувати всі вказівки керівників практики.
5. Регулярно заповнювати та підписувати у свого безпосереднього керівника щоденник практики.
6. Виконувати всі завдання, передбачені програмою практики.
7. Для складання заліку підготувати звіт про проходження навчальної практики.
8. Своєчасно скласти залік з практики.

Під час складання диференційованого заліку студент повинен надати своєму керівнику щоденник, в якому виконаний увесь обсяг програми практики.

Скорочення термінів практики за рахунок ущільнення робочого дня або його подовження не допускається. Невиконання програми практики або отримання незадовільної оцінки на заліку тягне за собою відрахування студента.

Інструкція з техніки безпеки

На базі виробничої практики необхідно пройти інструктаж з техніки безпеки; строго дотримуватись усіх санітарно-гігієнічних вимог.

Правила ведення та заповнення щоденника з виробничої практики

— щоденник є звітним документом про проходження навчальної практики;

— студент щоденно повинен вносити у щоденник запис про виконаний обсяг робіт з усіх видів практики;

— до закінчення практики студент оформляє звіт про проходження навчальної практики із зазначенням повного обсягу виконаних робіт, а викладач надає висновок про роботу студента.

З обов'язками студента, інструкцією з техніки безпеки та правилами охорони праці під час проходження навчальної практики з терапевтичної стоматології ознайомлений(а) _____

ДРУГИЙ КУРС

20 ____/20 ____ навчальний рік

На другому курсі студенти проходять сестринську практику у відділенні терапевтичної стоматології.

Мета практики

Метою вивчення курсу «Виробнича практика. Сестринська справа» є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок медичної сестри терапевтичного стоматологічного відділення (стоматологічного кабінету).

Завдання дисципліни «Виробнича практика. Сестринська справа»: сформувати у студентів уміння застосовувати знання та навички з догляду за хворими в процесі подальшого навчання та у майбутній професійній діяльності.

У результаті вивчення навчального курсу «Виробнича практика. Сестринська справа» студент повинен **знати:**

- Організацію роботи терапевтичного відділення/стоматологічного кабінету.
- Функції та обов'язки медичного персоналу.
- Принципи роботи стоматологічного обладнання. Питання ергономіки та техніки безпеки.
- Стоматологічні інструменти для обстеження і лікування зубів, їхнє призначення.
- Правила асептики та антисептики.
- Вимоги до проведення стерилізації інструментарію та контролю її якості.
- Правила визначення основних показників діяльності організму людини (температура тіла, пульс, артеріальний тиск тощо).
- Алгоритм надання невідкладної допомоги стоматологічним хворим у клініці терапевтичної стоматології.
- Правила заповнення медичної документації.

Студент повинен **вміти:**

- Демонструвати володіння основними принципами медичної деонтології.
- Визначати зміст догляду за хворими та його роль у структурі загальнотерапевтичних заходів.

**Тематичний план
виробничої медсестринської практики
з терапевтичної стоматології
студентів другого курсу**

Тематичний план аудиторних занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Ознайомлення з курсом «Виробнича практика. Сестринська справа». Мета і завдання навчального курсу. Поняття про лікувально-охоронний, санітарний та лікарняний режими терапевтичного відділення/стоматологічного кабінету	2
Тема 2. Функції та обов'язки медичного персоналу терапевтичного відділення/стоматологічного кабінету	2
Тема 3. Основні принципи загального та спеціального догляду за стоматологічними хворими терапевтичного відділення/стоматологічного кабінету	2
Тема 4. Принципи роботи стоматологічного обладнання. Питання ергономіки та техніки безпеки. Шляхи передачі інфекційних захворювань на прийомі у лікаря-стоматолога-терапевта. Профілактичні заходи	2
Тема 5. Медичні маніпуляції на стоматологічному прийомі у терапевтичному відділенні/стоматологічному кабінеті. Алгоритми виконання	2
Разом	10

**Перелік вмінь і практичних навичок
для підсумкового контролю**

1. Демонструвати володіння основними принципами медичної деонтології.
2. Визначати зміст догляду за хворими та його роль у структурі загальнотерапевтичних заходів.

3. Демонструвати володіння навичками дотримання лікувально-охоронного та забезпечення санітарно-гігієнічного режиму відділення терапевтичної стоматології/стоматологічного кабінету.

4. Пояснювати механізми впливу медикаментозних процедур на організм хворого.

5. Демонструвати навички проведення медичних маніпуляцій в клініці терапевтичної стоматології.

6. Проводити стерилізацію стоматологічного інструментарію.

7. Здійснювати контроль якості стерилізації стоматологічного інструментарію.

8. Підготувати до роботи робоче місце лікаря-стоматолога-терапевта.

9. Заповнити медичну документацію.

10. Демонструвати знання щодо дотримання правил техніки безпеки на робочому місці.

11. Демонструвати знання правил професійної гігієни порожнини рота.

12. Вміти підготувати стоматологічне обладнання до санітарної обробки.

Звіт студента другого курсу про проходження практики з терапевтичної стоматології

Перелік навичок	Заплановано	Виконано
Підготовка робочого місця стоматолога	4	
Стерилізація матеріалу та стоматологічного інструментарію	4	
Виконання медсестринських маніпуляцій у стоматологічному кабінеті	4	

Відмітка про складання диференційованого заліку _____

Завуч

Відповідальний за практику

**Контрольні питання до диференційованого заліку
з виробничої практики студентів другого курсу
стоматологічного факультету
з терапевтичної стоматології**

1. Організація роботи терапевтичного відділення/стоматологічного кабінету.
2. Функції та обов'язки медичного персоналу.
3. Принципи роботи стоматологічного обладнання. Питання ергономіки та техніки безпеки.
4. Стоматологічні інструменти для обстеження і лікування зубів, їхнє призначення.
5. Правила асептики й антисептики.
6. Вимоги до проведення стерилізації інструментарію та контролю її якості.
7. Правила визначення основних показників діяльності організму людини (температура тіла, пульс, артеріальний тиск тощо).
8. Алгоритм надання невідкладної допомоги стоматологічним хворим у клініці терапевтичної стоматології.
9. Правила заповнення медичної документації.
10. Основні принципи медичної деонтології.
11. Лікувально-охоронний та санітарно-гігієнічний режими відділення терапевтичної стоматології/стоматологічного кабінету.
12. Механізми впливу медикаментозних процедур на організм хворого.
13. Алгоритми проведення медичних маніпуляцій у клініці терапевтичної стоматології.
14. Основні види медичних маніпуляцій у стоматологічному кабінеті.
14. Стерилізація стоматологічного інструментарію.
15. Засоби контролю якості стерилізації стоматологічного інструментарію.
16. Підготовка до роботи робочого місця лікаря-стоматолога-терапевта.

17. Правила проведення професійної гігієни порожнини рота.
18. Санітарна обробка стоматологічного обладнання.
19. Охорона праці лікаря-стоматолога. Професійні захворювання та їхня профілактика.
20. Види бормашин. Універсальні стоматологічні установки, крісла.
21. Стоматологічний інструментарій для обстеження та лікування хворого, призначення та особливості застосування. Види стоматологічних наконечників.
22. Інструментарій для препарування каріозних порожнин. Стоматологічні бори: різновид, розміри, матеріали для їхнього виготовлення. Дезінфекція.
23. Класифікація пломбувальних матеріалів. Правила зберігання. Інструкції до використання.
24. Сучасний ендодонтичний інструментарій для очищення, розширення та пломбування кореневих каналів. Правила зберігання.
25. Алгоритм дії медичної сестри при невідкладних станах у клініці терапевтичної стоматології.

Перелік рекомендованої літератури

Основна (базова)

1. Догляд за хворими (практика) : метод. посібник для проходження виробничої практики студентами 2 курсу стоматологічного факультету / І. П. Кайдашев, М. С. Расін, Л. Г. Савченко [та ін.]. — Полтава : Вид-во УМСА, 2010. — 45 с.
2. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія / за ред. проф. А. В. Борисенка. — К. : Медицина, 2017. — 664 с.
3. Терапевтична стоматологія : підручник для студентів стоматологічного факультету вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / за ред. Анатолія Ніколішина. — Вид. 2-ге, виправлене і доповнене. — Вінниця : Нова книга, 2012. — 680 с.
4. Терапевтична стоматологія : у 4-х т. Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис : підручник для студ. стомат. ф-тів мед. ЗВО. — 3-тє вид. / за ред. А. В. Борисенка. — К., 2020. — 592 с.

Допоміжна

1. Бобкович К. О. Пропедевтика внутрішньої медицини / К. О. Бобкович, Є. І. Дзись, В. М. Жибель ; за ред. М. С. Расіна. — Вінниця : Нова книга, 2014. — 207 с.

2. Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій : навч. посібник / В. І. Герелюк, Н. В. Нейко, В. В. Материнський, О. П. Кобрин. — Івано-Франківськ, 2012. — 95 с.

ТРЕТІЙ КУРС

20 ____/20 ____ навчальний рік

На третьому курсі студенти проходять лікарську практику з терапевтичної стоматології.

Предмет вивчення курсу — це сучасні дані про етіологію, патогенез, клінічні прояви захворювань зубів, пародонта і слизової оболонки порожнини рота, методи їхнього лікування, загальнодержавні та індивідуальні профілактичні заходи.

Метою вивчення курсу «**Виробнича стоматологічна практика**» є формування у студентів теоретичних знань, практичних навичок і умінь щодо діагностики, лікування, профілактики основних стоматологічних захворювань у клініці терапевтичної стоматології.

Завдання дисципліни: сформувати у студентів сучасні професійні знання та навички з лікування захворювань твердих тканин зубів, ускладнень карієсу зубів, захворювань тканин пародонта та слизової оболонки порожнини рота.

Очікувані результати: у результаті вивчення курсу «Виробнича стоматологічна практика» студент повинен **знати:**

- Організацію роботи стоматологічного кабінету. Функції та обов'язки медичного персоналу.
- Питання етики та деонтології, ергономіки і техніки безпеки.
- Стоматологічні інструменти для обстеження і лікування зубів, їхнє призначення.
- Класифікації основних стоматологічних захворювань.
- Клінічні методи діагностики основних стоматологічних захворювань.
- Додаткові методи діагностики основних стоматологічних захворювань.
- Етіологію та патогенез основних стоматологічних захворювань.
- Іннервацію та кровопостачання щелеп та окремих груп зубів.
- Методи лікування основних стоматологічних захворювань.
- Методи профілактики основних стоматологічних захворювань.
- Норми робочого часу, якісні та кількісні показники роботи лікаря-стоматолога.
- Правила заповнення медичної документації.

Студент повинен **вміти:**

- Аналізувати результати клінічних обстежень пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями.

- Аналізувати результати додаткових обстежень пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями.
- Визначити провідні синдроми і симптоми в клініці терапевтичної стоматології.
- Проводити лікування карієсу зубів.
- Проводити лікування ускладнень карієсу зубів.
- Проводити лікування некаріозних уражень твердих тканин зубів.
- Проводити лікування захворювань тканин пародонта.
- Проводити лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота.
- Проводити диференційну діагностику захворювань у клініці терапевтичної стоматології.
- Формулювати попередній клінічний діагноз у клініці терапевтичної стоматології.
- Обґрунтовувати остаточний діагноз у клініці терапевтичної стоматології.
- Виявляти соматичні захворювання, що потребують особливої тактики ведення пацієнта на терапевтичному прийомі.
- Призначати фізіотерапевтичні методи лікування основних стоматологічних захворювань.
- Діагностувати невідкладні стани та надавати невідкладну допомогу в клініці терапевтичної стоматології.
- Проводити первинну та вторинну профілактику основних стоматологічних захворювань.
- Демонструвати навички заповнення пакета медичної документації на терапевтичному прийомі.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації на терапевтичному прийомі.

Результати виконаної роботи

Дата	Проведене лікування (маніпуляції)

**Тематичний план аудиторних занять
для студентів третього курсу**

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Відпрацювання навичок діагностики та диференційної діагностики некаріозних уражень і карієсу зубів	4
Тема 2. Відпрацювання навичок діагностики та диференційної діагностики ускладнень карієсу (пульпіт, періодонтит)	4
Тема 3. Відпрацювання навичок лікування та профілактики початкових стадій карієсу зубів та некаріозних уражень	2
Тема 4. Відпрацювання навичок використання сучасних пломбувальних матеріалів для пломбування каріозних порожнин	4
Тема 5. Відпрацювання навичок лікування та профілактики ускладнень карієсу (пульпіт, періодонтит)	6
Разом	20

**Перелік вмінь і практичних навичок
для підсумкового контролю**

1. Аналізувати результати клінічних обстежень пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями.
2. Аналізувати результати додаткових обстежень пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями.
3. Визначати провідні синдроми і симптоми в клініці терапевтичної стоматології.
4. Проводити лікування карієсу зубів.
5. Проводити лікування ускладнень карієсу зубів.
6. Проводити лікування некаріозних уражень твердих тканин зубів.
7. Проводити лікування захворювань тканин пародонта.
8. Проводити лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота.

9. Проводити диференційну діагностику захворювань у клініці терапевтичної стоматології.

10. Формулювати попередній клінічний діагноз у клініці терапевтичної стоматології.

11. Обґрунтовувати остаточний діагноз у клініці терапевтичної стоматології.

12. Виявляти соматичні захворювання, що потребують особливої тактики ведення пацієнта на терапевтичному прийомі.

13. Призначати фізіотерапевтичні методи лікування основних стоматологічних захворювань.

14. Діагностувати невідкладні стани та надавати невідкладну допомогу в клініці терапевтичної стоматології.

15. Проводити первинну та вторинну профілактику основних стоматологічних захворювань.

16. Демонструвати навички заповнення пакета медичної документації на терапевтичному прийомі.

17. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації на терапевтичному прийомі.

Звіт студента третього курсу про проходження практики з терапевтичної стоматології

Перелік навичок	Запланований обсяг	Виконано
Кількість відпрацьованих днів	8	
Відпрацьовування практичних навичок на симуляторі	20–25	
Лікування каріозних уражень зубів на фантомі	3–4	
Ремінералізуюча терапія	3	
Лікування карієсу на фантомі	20	
Лікування пульпіту на фантомі, усього з них:	6	
— консервативним методом	3	
— хірургічним методом	1	
— за один сеанс	1	
Лікування періодонтиту на фантомі	4	

Продовження

Перелік навичок	Запланований обсяг	Виконано
Хіміко-інструментальна обробка кореневих каналів на фантомі, у т. ч. імпрегнація	8	
Пломбування кореневих каналів на фантомі, всього:	8	
— гутаперчею	2	
— пластичними матеріалами	5	
— тимчасове пломбування	1	
Накладання пломб, відновлення анатомічної форми зубів на фантомі:	35–40	
— композитами хімічного затвердіння	16–18	
— фотополімерними матеріалами	8–10	
— цементами (у т. ч. СЦ)	8–10	
— амальгамою	2–3	
Застосування фізичних методів лікування на симуляторі:		
— електрофорез	3–5	
— електрознеболення		
— діатермокоагуляція		
— інше		
Електроодонтодіагностика	2–3	
Вітальне забарвлювання зубів	1–2	
Видалення зубних нашарувань	5	
Санація порожнини рота	10–12	
Інше		
Виконано УОП	170–200	

Примітка. УОП — умовні одиниці працездатності.

Відмітка про складання диференційованого заліку _____

Завуч

Відповідальний за практику

**Контрольні питання до диференційованого заліку
з виробничої практики студентів третього курсу
стоматологічного факультету
з терапевтичної стоматології**

1. Гострий травматичний пульпіт. Діагностика
2. Гострий травматичний пульпіт. Лікування
3. Гострий обмежений пульпіт. Клініка
4. Гострий обмежений пульпіт. Лікування
5. Гострий дифузний пульпіт. Клініка
6. Гострий дифузний пульпіт. Лікування
7. Гострий гнійний пульпіт. Клініка
8. Гострий гнійний пульпіт. Діагностика
9. Гострий гнійний пульпіт. Лікування
10. Хронічний фіброзний пульпіт. Клініка
11. Хронічний фіброзний пульпіт. Лікування
12. Хронічний гіпертрофічний пульпіт. Клініка
13. Хронічний гіпертрофічний пульпіт. Діагностика
14. Хронічний гіпертрофічний пульпіт. Лікування
15. Хронічний гангренозний пульпіт. Клініка
16. Хронічний гангренозний пульпіт. Лікування
17. Хронічний конкрементозний пульпіт. Клініка
18. Хронічний конкрементозний пульпіт. Діагностика
19. Хронічний конкрементозний пульпіт. Лікування
20. Гострий серозний періодонтит. Діагностика
21. Гострий гнійний періодонтит. Клініка
22. Гострий гнійний періодонтит. Діагностика
23. Гострий гнійний періодонтит. Лікування
24. Хронічний фіброзний періодонтит. Клініка
25. Хронічний фіброзний періодонтит. Діагностика
26. Хронічний гранулюючий періодонтит. Діагностика

27. Хронічний гранулюючий періодонтит. Лікування
28. Хронічний гранулематозний періодонтит. Діагностика
29. Хронічний гранулематозний періодонтит. Лікування
30. Загострення хронічних верхівкових періодонтитів. Клініка
31. Класифікація карієсу зубів
32. Гострий карієс у стадії плями. Діагностика
33. Гострий карієс у стадії плями. Диференційна діагностика
34. Гострий карієс у стадії плями. Лікування
35. Хронічний карієс у стадії плями. Клініка
36. Хронічний карієс у стадії плями. Діагностика
37. Хронічний карієс у стадії плями. Диференційна діагностика
38. Хронічний карієс у стадії плями. Лікування
39. Гострий поверхневий карієс. Діагностика
40. Гострий поверхневий карієс. Диференційна діагностика
41. Гострий поверхневий карієс. Лікування
42. Хронічний поверхневий карієс. Клініка
43. Хронічний поверхневий карієс. Діагностика
44. Хронічний поверхневий карієс. Диференційна діагностика
45. Хронічний поверхневий карієс. Лікування
46. Гострий середній карієс. Клініка
47. Гострий середній карієс. Діагностика
48. Гострий середній карієс. Диференційна діагностика
49. Гострий середній карієс. Лікування
50. Хронічний середній карієс. Клініка
51. Хронічний середній карієс. Діагностика
52. Хронічний середній карієс. Диференційна діагностика
53. Хронічний середній карієс. Лікування
54. Гострий глибокий карієс. Клініка
55. Гострий глибокий карієс. Діагностика

56. Гострий глибокий карієс. Диференційна діагностика
57. Гострий глибокий карієс. Лікування
58. Хронічний глибокий карієс. Клініка
59. Хронічний глибокий карієс. Диференційна діагностика
60. Хронічний глибокий карієс. Лікування
61. Некаріозні ураження зубів. Класифікація за В. К. Патрикеевим
62. Гіпоплазія емалі. Клініка
63. Гіпоплазія емалі. Діагностика
64. Гіпоплазія емалі. Диференційна діагностика
65. Гіпоплазія емалі. Лікування
66. Флюороз. Клініка
67. Флюороз. Діагностика
68. Флюороз. Диференційна діагностика
69. Флюороз. Лікування
70. Ерозія емалі. Клініка
71. Ерозія емалі. Діагностика
72. Ерозія емалі. Диференційна діагностика
73. Ерозія емалі. Лікування
74. Клиноподібний дефект. Клініка
75. Клиноподібний дефект. Діагностика
76. Клиноподібний дефект. Диференційна діагностика
77. Клиноподібний дефект. Лікування
78. Гіперестезія твердих тканин зубів. Клініка
79. Гіперестезія твердих тканин зубів. Діагностика
80. Гіперестезія твердих тканин зубів. Лікування
81. Патологічна стертість твердих тканин зубів. Клініка
82. Патологічна стертість твердих тканин зубів. Діагностика
83. Патологічна стертість твердих тканин зубів. Диференційна діагностика

84. Патологічна стертість твердих тканин зубів. Лікування
85. М'які та мінералізовані зубні відкладення. Механізм утворення
86. Методи видалення зубного нальоту і зубного каменя
87. Клінічні методи обстеження хворих з патологією твердих тканин зубів
88. Додаткові методи обстеження хворих з патологією твердих тканин зубів

Перелік рекомендованої літератури

Основна (базова)

1. Алгоритми виконання стоматологічних і медичних маніпуляцій для підготовки до Державної атестації студентів 5 курсу за спеціальністю «Стоматологія» / Н. В. Біденко, А. В. Борисенко, О. В. Васильчук [та ін.]. — К. : Книга-плюс, 2017. — 455 с.
2. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія / за ред. проф. А. В. Борисенка. — К. : Медицина, 2017. — 664 с.
3. Терапевтична стоматологія : підручник для студентів стоматологічного факультету вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / за ред. Анатолія Ніколішина. — Вид. 2-ге, виправлене і доповнене. — Вінниця : Нова книга, 2012. — 680 с.
4. Терапевтична стоматологія : у 4-х т. Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис : підручник для студ. стомат. ф-тів мед. ЗВО / за ред. А. В. Борисенка. — 3-тє вид. — К., 2020. — 592 с.
5. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта / за ред. проф. А. В. Борисенка. — К. : Медицина, 2018. — 504 с.

Допоміжна

1. Білоклицька Г. Ф. Сучасні пломбувальні матеріали та методи їх використання в терапевтичній стоматології : навч. посібник / Г. Ф. Білоклицька, О. В. Ашаренкова, О. В. Копчак. — К. : Видавничий дім «Асканія», 2013. — 143 с.

2. Виробнича практика з терапевтичної стоматології для студентів IV курсу : навч. посібник / Т. О. Петрушанко, А. К. Ніколішин, Н. М. Іленко [та ін.]. — К. : Центр учбової літератури, 2018. — 288 с.

3. Довідник з ендодонтії : підручник для медичних вузів / О. В. Павленко, Ю. М. Беличенко, Т. М. Волосовець, С. В. Аль-Алавни ; за ред. проф. О. В. Павленка. — Сімферополь : Н. Оріанда, 2010. — 326 с.

4. Іваницький І. О. Гіперчутливість зубів : навч. посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І. О. Іваницький, О. С. Іваницька, Т. О. Петрушанко. — Полтава : Дивосвіт, 2019. — 108 с.

5. Мазур В. П. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології : навч. посібник / І. П. Мазур, М. В. Хайтович, Л. І. Голопиho. — 2-ге вид. — К., 2019. — 376 с.

6. Петрушанко Т. О. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології : навч. посібник / Т. О. Петрушанко, Л. Й. Островська, Н. М. Іленко. — К. : Центр учбової літератури, 2019. — 259 с.

7. Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій : навч. посібник / В. І. Герелюк, Н. В. Нейко, В. В. Материнський, О. П. Кобрин. — Івано-Франківськ, 2012. — 95 с.

ЧЕТВЕРТИЙ КУРС

20 ____/20 ____ навчальний рік

На четвертому курсі студенти проходять лікарську практику з терапевтичної стоматології.

Предмет вивчення курсу — сучасні дані про етіологію, патогенез, клінічні прояви захворювань зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота, методи їхнього лікування, загальнодержавні та індивідуальні профілактичні заходи.

Метою вивчення курсу «**Виробнича стоматологічна практика**» є формування у студентів теоретичних знань, практичних навичок і умінь щодо діагностики, лікування, профілактики основних стоматологічних захворювань у клініці терапевтичної стоматології.

Завдання дисципліни: сформувати у студентів сучасні професійні знання та навички з лікування захворювань твердих тканин зубів, ускладнень карієсу зубів, захворювань тканин пародонта та слизової оболонки порожнини рота.

Очікувані результати: у результаті вивчення курсу «Виробнича стоматологічна практика» студент повинен **знати:**

- Організацію роботи пародонтологічного кабінету. Функції та обов'язки медичного персоналу.
- Питання етики та деонтології, ергономіки та техніки безпеки.
- Стоматологічні інструменти для обстеження і лікування зубів, їхнє призначення.
- Класифікації основних стоматологічних захворювань.
- Клінічні методи діагностики основних стоматологічних захворювань.
- Додаткові методи діагностики основних стоматологічних захворювань.
- Етіологію та патогенез основних стоматологічних захворювань.
- Іннервацію та кровопостачання щелеп й окремих груп зубів.
- Методи лікування основних стоматологічних захворювань.
- Методи профілактики основних стоматологічних захворювань.
- Норми робочого часу, якісні та кількісні показники роботи лікаря-стоматолога.
- Правила заповнення медичної документації.

**Тематичний план аудиторних занять
для студентів четвертого курсу**

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Інтерпретація даних клінічних методів обстеження хворих із захворюваннями тканин пародонта (за допомогою відеоматеріалів, типових та ситуаційних задач, тестових завдань тощо). Складання плану діагностики	6
Тема 2. Відпрацювання навичок індексної оцінки стану пародонта, рентгенологічних і додаткових методів дослідження. Формулювання попереднього та обґрунтування остаточного діагнозу	6
Тема 3. Визначення плану загального лікування та профілактики хворих на гінгівіт, пародонтит, пародонтоз	6
Тема 4. Визначення плану місцевого лікування хворих на гінгівіт, пародонтит, пародонтоз. Видалення зубних відкладень	6
Тема 5. Відпрацювання фізичних методів лікування захворювань тканин пародонта	6
Разом	30

**Перелік вмінь і практичних навичок
до підсумкового контролю**

1. Аналізувати результати клінічних обстежень пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями.
2. Аналізувати результати додаткових обстежень пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями.
3. Визначати провідні синдроми і симптоми в клініці терапевтичної стоматології.
4. Вимірювати глибину ясенної кишені.
5. Вимірювати глибину патологічної кишені.
6. Оцінювати стан ясен згідно з пародонтальними індексами.
8. Оцінювати стан рухливості зубів.
9. Вимірювати глибину кісткової кишені.
10. Читати та описувати ортопантомограми.
11. Накладати пародонтальні пов'язки.

12. Проводити тимчасове шинування.
13. Проводити закритий кюретаж.
14. Проводити професійну гігієну.

**Звіт студента
четвертого курсу про проходження практики
з терапевтичної стоматології**

Перелік навичок	Запланований обсяг	Виконано
Кількість відпрацьованих днів	2	
Відпрацьовування практичних навичок на симуляторі	15–20	
Видалення зубних нашарувань	6	
Визначення індексів гігієни	6	
Визначення пародонтальних індексів	5	
Проведення іригацій, аплікацій, інстиляцій	5	
Проведення закритого кюретажу	3	
Накладання пародонтальних пов'язок	3	
Застосування фізичних методів лікування захворювань пародонта	2	
Лікування гінгівіту	2	
Лікування пародонтиту	2	
Санація порожнини рота	15–20	
Інше		
Виконано УОП	50–60	

Примітка. УОП — умовні одиниці працездатності.

Відмітка про складання диференційованого заліку _____

Завуч

Відповідальний за практику

**Контрольні питання до диференційованого заліку
з виробничої практики студентів четвертого курсу
стоматологічного факультету
з терапевтичної стоматології**

1. Організація роботи пародонтологічного кабінету, обладнання. Техніка безпеки.
2. Анатомія, гістологія, фізіологія тканин пародонта, механізми пародонтального захисту.
3. Захворювання тканин пародонта. Термінологія, етіологія, патогенез.
4. Класифікація М. Ф. Данилевського. Класифікація І. С. Мащенка. Класифікація захворювань пародонта МКХ-10. Позитивні якості та недоліки.
5. Клінічне обстеження хворих з патологією тканин пародонта. Основні клінічні методи.
6. Індексна оцінка тканин пародонта, гігієнічні показники Федорова, Гріна — Вермільона, індекси гігієни — критерій Шиллера — Писарева, індекс гінгівіту Сілнес — Лоу, індекс РМА (у модифікації Парма).
7. Спеціальні клінічні методи діагностики захворювань пародонта. Індексна оцінка тканин пародонта, індекс пародонта — РІ (за Расселом), індекс СРІТН, індекс П. А. Леуса.
8. Функціональні методи діагностики хворих з патологією тканин пародонта (стоматоскопія, капіляроскопія, тест В. І. Кулаженка, реопародонтографія).
9. Рентгенологічні методи діагностики патології тканин пародонта.
10. Лабораторні методи обстеження хворих з патологією тканин пародонта. Клініко-біохімічний аналіз крові та сечі.
11. Лабораторні методи обстеження хворих з патологією тканин пародонта. Цитологічний (змив за М. Ф. Ясиновським), морфологічний, мікробіологічний, імунологічний методи діагностики.
12. Помилки та ускладнення в діагностиці хворих з патологією тканин пародонта.
13. Етіологія, патогенез запальних захворювань пародонта.
14. Папіліт. Класифікація, клінічні симптоми, діагностика, лікування та профілактика.

15. Гінгівіт. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування та профілактика.
16. Гіпертрофічний гінгівіт. Клініка, діагностика, лікування та профілактика.
17. Виразково-некротичний гінгівіт. Клініка, діагностика, лікування та профілактика.
18. Локалізований пародонтит. Клініка, діагностика, лікування та профілактика.
19. Етіологія і патогенез дистрофічно-запальних захворювань пародонта. Роль місцевих і загальних факторів.
20. Механізм утворення ясенних і пародонтальних кишень.
21. Генералізований пародонтит. Загальні симптоми захворювання. Клініка, діагностика.
22. Генералізований пародонтит. Роль спеціальних методів діагностики (індекси оцінки стану пародонта, діагностичні тести).
23. Генералізований пародонтит. Роль функціональної та лабораторної діагностики.
24. Діагностика і диференційна діагностика генералізованого пародонтиту різного ступеня тяжкості. Особливості генералізованого пародонтиту у хворих із супутніми захворюваннями.
25. Пародонтоз. Клініка, діагностика, диференційна діагностика.
26. Загальні принципи лікування хворих на генералізований пародонтит. План лікування.
27. Інструменти, методи видалення зубного нальоту ручним (механічним) способом.
28. Апаратний метод. Хімічний метод видалення зубних відкладень.
29. Застосування препаратів для місцевої терапії, механізми дії. Методи застосування.
30. Групи препаратів для місцевого лікування. Критерії вибору препаратів.
31. Пародонтальні пов'язки. Види. Показання до застосування.
32. Хірургічні методи лікування захворювань пародонта. Кюретаж. Показання до застосування. Методи усунення пародонтальних кишень і рецесії ясен.
33. Ортопедичні методи. Усунення травматичної оклюзії.

34. Шинування. Показання до застосування. Методи шинування зубів.
35. Загальна фармакотерапія захворювань пародонта. Мета. Вибір препаратів для лікування пацієнтів.
36. Групи лікарських препаратів, що застосовуються для загального лікування захворювань пародонта. Показання до застосування. Механізм дії.
37. Лікування гіперестезії. Методи. Лікарські засоби.
38. Електрофорез, дарсонвалізація, діатермокоагуляція. Механізм дії. Показання.
39. Флюктуоризація, діадинамічні струми, УВЧ-терапія. Механізм дії. Показання.
40. Вакуумна терапія при лікуванні захворювань пародонта. Види масажу ясен.
41. Застосування інфрачервоного, ультрафіолетового, лазерного опромінення в лікуванні захворювань пародонта.
42. Помилки та ускладнення при лікуванні захворювань пародонта.
43. Профілактика захворювань пародонта. Види. Мета профілактики.
44. Методи профілактики захворювань пародонта. Засоби профілактики захворювань пародонта.

Перелік рекомендованої літератури

Основна (базова)

1. Алгоритми виконання стоматологічних і медичних маніпуляцій для підготовки до Державної атестації студентів 5 курсу за спеціальністю «Стоматологія» / Н. В. Біденко, А. В. Борисенко, О. В. Васильчук [та ін.]. — К. : Книга-плюс, 2017. — 455 с.
2. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія / за ред. проф. А. В. Борисенка. — К. : Медицина, 2017. — 664 с.
3. Терапевтична стоматологія : підручник для студентів стоматологічного факультету вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / за ред. Анатолія Ніколішина. — Вид. 2-ге, виправлене і доповнене. — Вінниця : Нова книга, 2012. — 680 с.

4. Терапевтична стоматологія : у 4-х т. Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис : підручник для студ. стомат. ф-тів мед. ЗВО / за ред. А. В. Борисенка. — 3-тє вид. — К., 2020. — 592 с.

5. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта / за ред. проф. А. В. Борисенка. — К. : Медицина, 2018. — 504 с.

Допоміжна

1. Білоклицька Г. Ф. Сучасні пломбувальні матеріали та методи їх використання в терапевтичній стоматології : навч. посібник / Г. Ф. Білоклицька, О. В. Ашаренкова, О. В. Копчак. — К. : Видавничий дім «Асканія», 2013. — 143 с.

2. Виробнича практика з терапевтичної стоматології для студентів IV курсу : навч. посібник / Т. О. Петрушанко, А. К. Ніколішин, Н. М. Іленко [та ін.]. — К. : Центр учбової літератури, 2018. — 288 с.

3. Дерматостоматити / Г. С. Чучмай, Л. О. Цвих, С. С. Різник, Б. С. Гриник. — Львів, 1998. — 136 с.

4. Довідник з ендодонтії : підручник для медичних вузів / О. В. Павленко, Ю. М. Беличенко, Т. М. Волосовець, С. В. Аль-Алавни ; за ред. проф. О. В. Павленка. — Сімферополь : Н. Оріанда, 2010. — 326 с.

5. Іваницький І. О. Гіперчутливість зубів : навч. посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І. О. Іваницький, О. С. Іваницька, Т. О. Петрушанко. — Полтава : Дивосвіт, 2019. — 108 с.

6. Калюжна Л. Д. Хвороби шкіри обличчя, слизової оболонки ротової порожнини та червоної облямівки губ : навч. посібник / Л. Д. Калюжна, Г. Ф. Білоклицька. — К. : Грамота, 2007. — 280 с.

7. Мазур І. П. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології : навч. посіб. для мед. ун-тів, інст., акад. / І. П. Мазур, М. В. Хайтович, Л. І. Голопихо. — 2-ге вид.— К., 2019. — 376 с.

8. Нариси практичної пародонтології / А. В. Борисенко, М. Ю. Антоненко, Л. Ф. Сідельнікова, Т. А. Мельничук. — К. : ТОВ «Бібліотека “Здоров’я України”», 2017. — 348 с.

9. Петрушанко Т. О. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології : навч. посібник / Т. О. Петрушанко, Л. Й. Островська, Н. М. Іленко. — К. : Центр учбової літератури, 2019. — 259 с.

10. Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій : навч. посібник / В. І. Герелюк, Н. В. Нейко, В. В. Материнський, О. П. Кобрин. — Івано-Франківськ, 2012. — 95 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Обов'язки студентів при проходженні виробничої практики з терапевтичної стоматології	3
Інструкція з техніки безпеки	3
Правила ведення та заповнення щоденника з виробничої практики	4
ДРУГИЙ КУРС	
20 ____/20 ____ навчальний рік	5
Результати виконаної роботи	6
Тематичний план виробничої медсестринської практики з терапевтичної стоматології студентів другого курсу	9
Перелік вмінь і практичних навичок для підсумкового контролю	9
Звіт студента другого курсу про проходження практики з терапевтичної стоматології	10
Контрольні питання до диференційованого заліку з виробничої практики студентів другого курсу стоматологічного факультету з терапевтичної стоматології	11
Перелік рекомендованої літератури	12
ТРЕТІЙ КУРС	
20 ____/20 ____ навчальний рік	14
Результати виконаної роботи	15
Тематичний план аудиторних занять для студентів третього курсу	22

Перелік вмій і практичних навичок для підсумкового контролю	22
Звіт студента третього курсу про проходження практики з терапевтичної стоматології	23
Контрольні питання до диференційованого заліку з виробничої практики студентів третього курсу стоматологічного факультету з терапевтичної стоматології	25
Перелік рекомендованої літератури.....	28
 ЧЕТВЕРТИЙ КУРС	
20 ____ /20 ____ навчальний рік	30
Результати виконаної роботи	31
Тематичний план аудиторних занять для студентів четвертого курсу	40
Перелік вмій і практичних навичок до підсумкового контролю.....	40
Звіт студента четвертого курсу про проходження практики з терапевтичної стоматології	41
Контрольні питання до диференційованого заліку з виробничої практики студентів четвертого курсу стоматологічного факультету з терапевтичної стоматології	42
Перелік рекомендованої літератури.....	44

Навчальне видання

**ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ**

Укладачі: В. Скиба, С. Дізік,
О. Аксинорська, С. Коваль, Н. Біла

Формат 60x84/16. Ум.-друк. арк. 2,76. Тираж 300. Зам. 2512.

Одеський національний медичний університет
65082, Одеса, Валіховський пров., 2.
тел: (048) 723-42-49, факс: (048) 723-22-15
e-mail: office@onmedu.edu.ua
Свідоцтво ДК № 668 від 13.11.2001

